Edukacja Dziecka
nr 8 (2024)
s. 59-63
ISSN 2543-6406
LICENCJA: CC BY-NC

Wiktoria Kujawska[1]
Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim

Czy rozwój social mediów rozwija język? – najczęstsze błędy językowe Polaków w internecie

Does the development of social media develop language? – the most common language mistakes made by Poles on the Internet

Streszczenie
Przeprowadziłam badania na temat poprawności językowej Polaków w mediach społecznościowych. Do obserwacji zainspirowały mnie statystyki portalu nadwyraz.com, który publikuje co roku wykres najczęściej popełnianych błędów. Stworzyłam ankietę, aby dowiedzieć się więcej o tym, jak poprawność językowa jest postrzegana przez użytkowników portali społecznościowych. Z moich badań wynika, że poprawna pisownia traci wartość w wirtualnym świecie, szczególnie wśród młodzieży. Pośpiech i szybkość zdominowały współczesną komunikację.

Słowa kluczowe: media społecznościowe, poprawna pisownia, błąd językowy

Abstract
Does the development of social media develop language? – the most common language mistakes of Poles on the Internet. I conducted research on the linguistic correctness of Poles in social media. I was inspired to observe by the statistics of the nadwyraz.com portal, which publishes a chart of the most common mistakes every year. I created a survey to find out more about how linguistic correctness is perceived by social media users. My research shows that correct spelling loses its value in the virtual world, especially among young people. Haste and speed dominate modern communication.

Keywords: social media, correct spelling, linguistic error

[1] Studentka *filologii polskiej* studiów I stopnia Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim.

Błędy językowe od zawsze były obecne w życiu Polek i Polaków. Jak należy rozumieć to pojęcie? Według *Encyklopedii języka polskiego* pod. red. Stanisława Urbańczyka, błąd językowy to ,,nieświadome odstępstwo od współczesnej normy językowej, usankcjonowanej zwyczajem językowym i poczuciem językowym środowisk uznanych społecznie za użytkowników kulturalnej odmiany danego języka''. Poprawnej pisowni uczymy się już od wczesnych lat edukacji, jednak jej zasady nie zawsze są stosowane. To zjawisko obserwować możemy szczególnie w wirtualnym świecie social mediów. Według raportu ,,Digital'' z 2022[2] roku ponad siedemdziesiąt dwa procent Polek i Polaków korzysta aktywnie z portali społecznościowych każdego dnia, a czas spędzony przez nich w sieci szacuje się na ponad sześć godzin dziennie. Wirtualny świat stał się przestrzenią do wyrażania swoich emocji poprzez zamieszczanie publicznych wpisów, postów i komentarzy. Przeniesieniu na popularne czaty uległy także nasze prywatne konwersacje. Te działania stały się narzędziami, które realnie ułatwiają nam codzienną komunikację, dzięki nowoczesnej i postępowej technologii, możemy skontaktować się z osobą przebywającą w dowolnym miejscu na świecie. Otwiera nas to na międzynarodowe znajomości i nowe kultury. Komunikacja zróżnicowanych środowisk, pod względem poziomu wykształcenia i świadomości językowej, może skutkować błędami językowymi. Należy pamiętać, że dostęp do mediów społecznościowych mają zarówno dzieci, nastolatkowie, dorośli oraz seniorzy. Naturalnym zjawiskiem będzie odmienny styl wypowiedzi każdej z grup, a także popełniane w tych wypowiedziach błędy, wynikające choćby z poziomu edukacji i świadomości językowej. Celem tego artykułu jest przedstawienie badań przeprowadzonych przeze mnie na podstawie statystyk internetowych z serwisu polszczyzna.pl oraz ankiety, którą stworzyłam dla użytkowników popularnych mediów, aby wykazać, jak wpływają one na język Polaków.

Obserwacją poprawnej polszczyzny w internecie zajmuje się portal nadwyraz.com we współpracy z serwisem polszczyzna.pl. Na stronie internetowej znaleźć możemy treści związane z poprawną pisownią w języku polskim, ale nie tylko. Od kilku lat portal publikuje statystyki, które informują o najczęściej popełnianych błędach językowych wśród Polek i Polaków w danym roku.

[2] www.digitalpoland/publikacje [dostęp: 22.05.2023].

Dane do badań pozyskiwane są przy użyciu profesjonalnego narzędzia do monitoringu Internetu SentiOne oraz własnych obserwacji.

Narzędzie badawcze – monitoring systemu – bazowało na puli słów kluczowych, tj. wytypowanych błędach językowych w wielu konfiguracjach (odmienionych przez przypadki, z polskimi znakami oraz bez nich). Słowa kluczowe zostały przygotowane przez serwis polszczyzna.pl oraz stronę na portalu Facebook o nazwie „Poprawna Polszczyzna'' w niezależnej wielomiesięcznej analizie. Pozwoliło to na wytypowanie kilkuset błędów językowych, które zostały poddane szczegółowym badaniom.

Na potrzeby pracy przeanalizowałam badania portalu od roku 2020, gdyż w tym czasie pandemia koronawirusa przeniosła w wirtualny świat niemal wszystkie aspekty naszego życia. Zaczęliśmy zdalnie pracować, komunikować się z bliskimi na czatach internetowych, a przede wszystkim zwiększyliśmy aktywność na platformach społecznościowych. Działania te doprowadziły do zwiększonej liczby użytkowników popularnych portali internetowych. Skutki tych działań widzimy wyraźnie w statystykach przedstawiających liczbę popełnionych błędów w internecie przez Polaków. W porównaniu do roku 2019, wzrosły z 4 404 887 do 5 192 736[3]. W rankingu 15 najczęściej popełnianych błędów najczęściej występowały te ortograficzne, takie jak: „muj" (2,97%), „jusz" (1,21%), „wziąść" (2,07%), „orginalny" (3,45%), „napewno" (16,07%), „wogóle/wogule" (8,55%), „na prawdę'' (7,99%), „narazie" (7,37%), „dzień dzisiejszy" (4,95%), „pozatym" (4,27%), „nacodzień" (3,48%), „co najmniej" (2,0%), „niewiem" (1,81%), „sprzed" (1,51%), „złodzieji" (1,18%). Według nadwyraz.com w 2020 roku Polacy popełniali dziennie 14 188 błędów.

W roku 2021 liczba popełnionych błędów spadła z 5 192 736 do 5 105 702[4]. W porównaniu z wynikami badania za rok 2020 zniknęły takie pozycje jak *orginalny* oraz *złodzieji*. Do zestawienia dołączyły zaś *na przeciwko/naprzeciw* (1,59%) oraz *ktury* (1,23%). Najczęściej powtarzanym błędem w polskim internecie w roku 2021 było *napewno*, podobnie jak w roku 2020.

[3] 100 najczęściej popełnianych błędów językowych w Internecie w 2019 r. Raport o kondycji polskiej ortografii w Internecie (nadwyraz.com) [dostęp: 2.02.2024].

[4] Raport 100 najczęściej popełnianych błędów w internecie w 2021 r. Raport o kondycji polskiej ortografii w internecie (nadwyraz.com) [dostęp: 2.02.2024].

Analiza raportu z 2022 roku przedstawia liczbę 3 765 252 błędów[5], co wyraźnie pokazuje tendencję spadkową. Pozycje błędów pozostają niezmienne. Powielają się też inne błędy: *na codzień/nacodzień* (4,17%), *po za tym/ pozatym* (3,41%), *niewiem* (2,49%), *co najmniej* (2,34%), *wziąć* (1,87%), *na przeciwko/naprzeciw* (1,81%), *z przed/sprzed* (1,38%), *jusz* (1,25%).

Z pierwszej piętnastki zniknęły pozycje takie jak: *muj*, *ktury*. Zastąpiły je: *złodzieji* (1,70%) oraz *dlatego bo* (1,29%).

Według portalu nadwyraz.com, platformy społecznościowe, na których najczęściej popełnia się błędy, na przestrzeni ostatnich trzech lat są niezmienne. Pierwsze miejsce zajmuje Facebook (52,2% zgromadzonego materiału), drugie – Twitter (20,3%), a na trzecim znajdują się inne portale internetowe (15,5%).

W celu pogłębienia informacji oraz własnej ciekawości dotyczącej błędów językowych jakie popełniają Polacy, postanowiłam przeprowadzić samodzielne badanie. Stworzyłam ankietę, składającą się z 10 pytań, którą udostępniłam na moich portalach społecznościowych, prosząc o udział w badaniu rodzinę i znajomych. W badaniu wzięło udział 50 osób, z czego 92,2% stanowiły kobiety, a 7,8% mężczyźni. Większość badanych znajdowała się w przedziale wiekowym od 15 do 25 lat (85,7%), 7,1% liczyła grupa 26-40, 2,4% to wiek od 41 do 60 oraz 60+. Pytania w ankiecie dotyczyły: oceny znajomości zasad poprawnej polszczyzny, wartości posługiwania się poprawną polszczyzną dla badanego, korzystania ze słowników, używania autokorekty czy pomijania znaków diakrytycznych w polskich literach.

Badani ocenili swoją znajomość poprawnej pisowni na wspaniałą (9,8%), bardzo dobrą (43,9%), dobrą (26,8%), przeciętną (17,1%) i słabą (2,4%). Poprawna polszczyzna jest znacząca dla 87,8% ankietowanych, dla pozostałych 12,2% temat ten jest obojętny. Mimo to tylko 29,3% badanych korzysta z pomocy słowników, zanim opublikuje swoją wypowiedź, a jeśli już po nie sięga, to zdecydowanie dominują słowniki elektroniczne, które preferuje ponad 70% uczestników. Okazuje się, że przy codziennej komunikacji niemal niezbędna stała się autokorekta, czyli narzędzie redaktora, które dostępne jest w większości telefonów i komputerów. Z jej sugestii korzysta ponad

[5] Raport 100 najczęściej popełnianych błędów w internecie w 2022 r. Raport o kondycji polskiej ortografii w internecie (nadwyraz.com) [dostęp: 2.02.2024].

90% badanych. Niestety, mimo to 43,5% pomija polskie znaki w codziennych wpisach lub konwersacjach. Najczęstszymi przyczynami, które wskazują badani, są pośpiech i nieuwaga.

Podsumowując moje badania, większość odbiorców dostrzega potrzebę poprawnej komunikacji, jednak tylko część odbiorców stara się weryfikować swoje błędy za pomocą słowników. Z przeprowadzonej ankiety wynika również, że ponad 40% ankietowanych świadomie unika znaków diakrytycznych.

Problemy badawcze, którymi zajęłam się w mojej pracy, to określenie najczęstszych błędów językowych na postawie statystyk z serwisu polszczyna.pl oraz przeprowadzenie własnej ankiety, która pomogła zbadać stosunek użytkowników portali społecznościowych do popełnianych błędów. Czy rozwój social mediów rozwija język? Według moich badań odpowiedź brzmi: nie. W analizie statystyk z portalu polszczyzna.pl skupiłam się na najczęściej popełnianych błędach, co prawda pokazują spadek. Jednak z badania, które przeprowadziłam, jasno wynika, że użytkownicy portali społecznościowych wybierają szybkość i wygodę komunikacji. Przykładem jest pomijanie polskich znaków diakrytycznych oraz niechęć do przeglądania słowników, nawet tych internetowych. Kwestia poprawności komunikatu stała się drugoplanowa i mniej istotna, szczególnie dla młodzieży.

Bibliografia

1. S. Urbańczyk, *Encyklopedia języka polskiego*, Wrocław 1992.
2. Nadwyraz.com, Polszczyzna.pl, Raport 100 najczęściej popełnianych błędów w Internecie w 2020 r., 100 najczęściej popełnianych błędów językowych w Internecie w 2019 r. Raport o kondycji polskiej ortografii w Internecie (nadwyraz.com).
3. Nadwyraz.com, Polszczyzna.pl, Raport 100 najczęściej popełnianych błędów w internecie w 2021 r., Raport 100 najczęściej popełnianych błędów w internecie w 2021 r. Raport o kondycji polskiej ortografii w internecie (nadwyraz.com).
4. Nadwyraz.com, Polszczyzna.pl, Raport 100 najczęściej popełnianych błędów w internecie w 2022 r., Raport 100 najczęściej popełnianych błędów w internecie w 2022 r. Raport o kondycji polskiej ortografii w internecie (nadwyraz.com).